

Az irat elektronikus irat...
készített másolat

2021 JÚN 08.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

1535 Budapest, Pf. 773.

Alulírott Dr. T. Tóth Balázs ügyvéd

képviselő

képviselőként eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján

alkotmányjogi panaszt

terjesztek elő az alábbiak szerint:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy semmisítse meg a Kúria Kf.VII.40.359/2020/9. számú jogerős ítéletét, mert az sérti az indítványozókat az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát és az Alaptörvény XV. Cikk (2) bekezdésében előírt hátrányos megkülönböztetés tilalmát és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát. Az alkotmányjogi panasz indokolásaként a következőket adom elő.

1. AZ INDÍTVÁNY TÁRGYÁUL SZOLGÁLÓ ÍTÉLET ÉS AZ ALAPUL FEKVŐ ÜGY ÉRDEMÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

1.1 A per alapjául szolgáló jogviszony megszűntetése és annak előzményei

Az ügy lényege röviden

indítványozó/panaszos gyermekgyógyász, neonatológus 26 éve foglalkozik koraszülöttek gyógyításával, utógondozásával. 1995-től több mint 10 évig

dolgozott, 2007-től 12 éven át az

vezette. A

elnökségi tagja, a

vezetőségi tagja, a

Egyesület elnöke. A családbarát koraszülött ellátás oktatásának és országos elterjesztésének úttörője, számos, ma széles körben alkalmazott irányelv fejlesztésében vezető szerepet vállalt (családbarát szülészeti ellátás irányelv, újszülöttek korai fertőzése ajánlás). Jelenleg

vezeti a koraszülött intenzív osztályt. A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény hatálya alatt több mint két évtizedet dolgozott orvosként, amely jogviszonyra vonatkozó törvényi

192. az alkotmányjogi panasz a Kúria Kf.VII.40.359/2020/9. számú ítéletéről AB-re, Koll. Rev. értékelése mellett
h: FSC. XII. 30 Bp. I. u. VI. 16
2021 JÚL 23. M
SE.07.10.

144

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUMA 10.	
FŐLAJSTROMSZÁM KEZDŐIRATON:	
Postán/Gyűjtőládába/Személyesen/E-mailen/Faxon/E-irat	
Érkezett:	2021 JÚN 08.
PÉLDÁNY:	3 eredeti, 10 + 1 megh + 122
MELLÉKLET:	KÖZTÜK:
FŐLAJSTROMSZÁM: UTÓIRATON:	702.228/20

50.k

szabályok alapján jogosult volt végkielégítésre és felmentési időre abban az esetben, ha jogviszonya felmentéssel szűnne meg, és tételes szabályok vonatkoztak arra a felmentési esetre is, amely alapján 2019.január 21-én megszűnt a jogviszonya. Ugyanakkor 2019. január 1. napjával jogviszonya *ipso iure* átalakult honvédelmi alkalmazotti jogviszonnyá. Az új kinevezés elfogadására kötelezettsége nem volt, mivel a jogviszonya a törvény alapján jött létre átalakulással, ennek ellenére a kinevezés aláírásának elmulasztására elmulasztására hivatkozva egyoldalú nyilatkozattal megszüntette munkáltatója a jogviszonyát úgy, hogy végkielégítést és felmentési időre járó távolléti díjat nem fizetett meg számára. Az új közalkalmazotti jogviszonyában [REDACTED] a végkielégítés szempontjából elismert ideje nulla év.

Részletes tényállás

A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint az indítványozó 1996. augusztus 15-én létesített közalkalmazotti jogviszonyt az [REDACTED] 2007. július 1. napjától jogutódlással került a Magyar Honvédség Egészségügyi Központhoz (továbbiakban: alperes). Az alperesnél főorvos munkakörben dolgozott, távolléti díja [REDACTED] forint volt.

A honvédelmi alkalmazottak jogállásáról szóló 2018. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: Haj.tv.) 2019. január 1-jei hatálybalépésével az alperesnél fennálló közalkalmazotti jogviszonyok honvédelmi alkalmazotti jogviszonnyá alakultak át. Az átalakulást megelőzően az alperes a jogviszony folytatásának részleteivel, a juttatásokkal, az illetmény védelmével, a bérfejlesztés lehetőségével kapcsolatban tájékoztatókat bocsátott a közalkalmazottak rendelkezésére. A 2018. december 21-i tájékoztatás értelmében, ha az érintett az arra nyitva álló határidőn belül a kinevezés elfogadásáról nem nyilatkozik, vagy a kinevezést az arra nyitva álló határidőn belül nem fogadja el, akkor a jogviszonya a Haj.tv. 79. § (1) bekezdése alapján a nemleges nyilatkozattételt követő, vagy a nyilatkozattétel elmulasztását követő első munkanappal megszűnik. A tájékoztatás szerint ebben az esetben, figyelemmel arra, hogy a jogviszony nem felmentéssel, hanem a törvény erejénél fogva szűnik meg, az érintett felmentési időre vagy végkielégítésre nem válna jogosulttá. A valóságban a Haj.tv. ilyen rendelkezést nem tartalmazott, a 97. § (1) bekezdése így szól: „E törvény hatálybalépésével a hatálya alá tartozó honvédelmi szervezetnél foglalkoztatott közalkalmazottak közalkalmazotti jogviszonya honvédelmi alkalmazott jogviszonnyá alakul át, valamint a honvédelmi szervezet közalkalmazotti munkakörei honvédelmi alkalmazott munkakörökké alakulnak át.” A perben nem is volt vitatott, hogy a Haj.tv-nek soha nem volt olyan rendelkezése, amely az ismertetett esetben megszüntette volna az indítványozó jogviszonyát.

Ilyen előzményeket követően az indítványozó 2019. január 1-jét követően változatlanul ugyanabban a szervezeti egységben, ugyanabban a munkakörben látott el munkát, mint korábban. Új kinevezési okiratát 2019. január 18. napján vette át, azonban azt nem fogadta el. Az alperes a 2019. január 21-én kelt „Értesítés jogviszony megszüntetéséről” elnevezésű okiratban (a továbbiakban: értesítő okirat) az alábbiakat közölte az indítványozóval: „A Haj.tv. hatálybalépésével az e törvény hatálya alá tartozó honvédelmi szervezetnél foglalkoztatott

közalkalmazottak közalkalmazotti jogviszonya honvédelmi alkalmazotti jogviszonnyá (Haj.tv. 97. § (1) bekezdés) alakul át. Az új jogviszony létrejöttét alátámasztó kinevezési dokumentumot Ön nem fogadta el, ezért a honvédelmi alkalmazotti jogviszonyát megszüntetem.” Az értesítés tájékoztatást adott arról is, hogy a „megállapodással” szemben annak kézhezvételétől számított 30 napon belül keresetet lehet indítani a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon. A 2019. január 29-i keltű honvédelmi alkalmazotti igazolás szerint a indítványozó jogviszonyának kezdete 2007. július 1., vége 2019. január 21.; a jogviszony megszüntetésének módjaként pedig a Haj.tv. 97. § (1) bekezdésére utalással „a törvény erejénél fogva” fordulat került feltüntetésre. [4] A indítványozó 2019. március 1-jén a Semmelweis Egyetemen létesített közalkalmazotti jogviszonyt, klinikai szakorvos munkakörben, végkielégítés szempontjából elismert az új jogviszonyában nulla év nulla nap.

Az alperes a jogviszony megszüntetését követően az indítványozó számára sem végkielégítést, sem felmentési időre járó távolléti díjat nem fizetett meg, ezek összege a perben nem vitatottan [REDACTED] forint végkielégítés és [REDACTED] forint felmentési időre járó távolléti díj esetén. Az indítványozó keresetében ezek megfizetésére kérte kötelezni az alperest, tekintettel arra, hogy munkáltatói felmentés esetén a Hajtv. 38. §-a és 42. §-a alapján végkielégítés és felmentési időre eső távolléti díj jár a jogviszony hosszához igazodó mértékben.

1.2 Az indítványozó ügyében született elsőfokú ítélet lényege

Az elsőfokú ítélet az indítványozó kereseti kérelmének maradéktalanul helyt adott. Indokolásában rögzítette, hogy az alperes tájékoztatása téves volt, az indítványozó/felperes jogviszonya a törvény erejénél fogva nem szűnt meg, azonban az a törvény erejénél fogva közalkalmazotti jogviszonyból honvédelmi alkalmazotti jogviszonnyá átalakult. Az elsőfokú bíróság az értesítő okirat tartalmából és a megszüntetés tényéből arra következtetett, hogy a jogviszony megszüntetésének módja nem lehetett más, mint felmentéssel való megszüntetés. Az átalakult honvédelmi alkalmazotti jogviszonynak felmentéssel történő megszüntetése esetén pedig a felperes jogosult végkielégítésre és felmentési időre járó távolléti díjra is.

1.3 A sérelmezett jogerős ítélet lényege

A jelen alkotmányjogi panaszban támadott jogerős ítélet az elsőfokú határozatot teljes egészében megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította perköltségben marasztalása mellett. Indokolása szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felmentést megalapozó törvényi tényállások meglétét nem vizsgálta, és nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a jogviszonyt megszüntető intézkedés felmentésre utaló tartalmi elemeket nem tartalmaz. Az elsőfokú bíróság pusztán abból, hogy a jogviszony megszüntetése a munkáltató egyoldalú intézkedésével történt, és hogy az értesítő okirat megszüntetésre hivatkozott, a jogerős ítélet szerint tévesen vonta le azt a következtetést, hogy az felmentésnek tekinthető. A Kúria a Kfv.VII.37.651/2020/6. számú határozatában állást foglalt abban a kérdésben, hogy a Haj.tv. jogviszonyszüntetést szabályozó rendelkezései (III. fejezet 7. pont) kógens

jogszabályi előírások, melyektől eltérni nem lehet. A törvényben szabályozott jogviszony megszűnési/megszüntetési módok Haj. tv. 21. § (1) és (2) bekezdésben szabályozott felsorolása taxatív, az a jogalkalmazó által nem bővíthető új jogviszony megszüntetési, megszűnési móddal. Így a Kúria álláspontja szerint az indítványozó jogviszonyát megszüntető egyoldalú munkáltatói intézkedést felmentésnek tekinteni nem lehetséges, ezért a felmentéshez kapcsolódó jogkövetkezményeket – a végkielégítés és a felmentési időre járó távolléti díj fizetésének kötelezettségét – alkalmazni nem lehetséges.

A Kúria jogerős ítélete nem jelöli meg, hogy amennyiben az elbírált az ügyben az egyoldalú, jogviszony megszüntetésére irányuló és azt eredményező, írásbeli munkáltatói akaratnyilatkozat nem felmentésnek minősül a Hajtv. rendszerében, akkor a Hajtv. III. Fejezetének 7. pontjában felsorolt okok közül milyen okból szűnt meg az indítványozó jogviszonya. Az nem tűnik ki a jogerős ítéletből, hogy a Kúria álláspontja szerint az indítványozó jogviszonya fennállna, de az sem derül ki belőle, hogy a törvényben taxatív módon felsorolt rendelkezések közül mely jogcímen/módon szűnt meg a jogviszony.

1.4 Hasonló tárgyban született eseti döntések ismertetése

Tekintettel arra, hogy az indítványozó az indokolásban foglaltak szerint jelentőséget tulajdonít a tárgybéli jogkérdéssel kapcsolatosan született más bírói ítéleteknek is, ezekre röviden itt utal.

A felmentés kérdésével kapcsolatos ítéletek

a) A Fővárosi Törvényszék az alperesi munkáltatóval szemben hasonló ügyben hozott marasztaló, 50.K.702.228/2020/10. számú ítélet [17] szakaszában rögzítette, hogy *„a jogviszony megszüntetéséről értesítő okirat tartalmából adódóan a megszüntetés tényére tekintettel a jogviszony megszüntetésének módja nem lehet más, mint felmentéssel való megszüntetés. Az ilyen módon átalakult honvédelmi alkalmazotti jogviszonynak felmentéssel történő megszüntetése esetére a felperes jogosult a végkielégítés és a felmentési időre járó távolléti díj, illetmény összegére.”*

b) A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 59.K.32531/2019/9. számú ítélete 3. oldalának 7. bekezdése szerint *„A törvény nem tartalmaz jogkövetkezményt arra az esetre, ha az érintett alkalmazott a Haj.tv. 97. § (2) bekezdése szerinti kinevezést nem fogadja el, azaz nem írja alá. Ebből következően nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely szerint amennyiben az érintett alkalmazott a kinevezést nem írja alá, akkor a jogviszonya automatikusan megszűnik.”* A bíróság álláspontja szerint (4. oldal 4. bekezdés) *„az alperes a felperes jogviszonyát felmentéssel szüntette meg, ezért a felperes jogosult a felmentésre tekintettel a neki járó végkielégítés összegére”,* amelyre *„tekintettel a felperest a Haj.tv. 42. § (6) bekezdés c) pontja alapján három havi távolléti díjnak megfelelő összegű végkielégítés illeti meg”* (5. oldal 5. bekezdés). Ezt az ítéletet a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte, a pert megszüntette és a keresetlevelet áttette az illetékes bírósághoz, mert az eljáró bíróság illetékességének hiányát állapította meg. Azonban az új elsőfokú eljárásban eljáró bíróság, a Veszprémi Törvényszék is az idézett ítélet tartalmával azonos álláspontot fogalmazott meg 5.K.700.862/2020/8. számú ítélete [19] szakaszában *(„Megállapítható az alperes által kiadott okiratok, így a jogviszony megszüntetésére kiadott okirat*

alapján az, hogy alperes intézkedése alakilag és tartalmilag felmentés volt.”), valamint a [32] szakaszában is („Felperes honvédelmi alkalmazotti jogviszonyát szüntette meg alperes, azonban nem az alperes által meghatározott „törvény erejénél fogva” alapján, hanem felmentéssel. Az alperes értesítése a jogviszony megszüntetéséről lényegében alperes által tett egyoldalú intézkedés a jogviszony megszüntetésére vonatkozóan, amely felmentésnek minősül. A felmentés, mint munkáltatói intézkedés megalapozza felperes végkielégítés iránti igényét a honvédelmi alkalmazotti jogviszony megszüntetésére tekintettel.”).

c) A jelen ügygel szintén analóg ügyben a Kúria mint felülvizsgáló bíróság által hozott Kfv.VII.37.422/2020/8. számú ítéletet. Az ítélet [11] szakaszában rögzítette a Kúria az elsőfokú ítélet indokolásának ismertetése során, hogy „[m]ivel a felperes honvédelmi alkalmazotti jogviszonyának megszüntetésére nem a Haj.tv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott okból felmentéssel került sor, a Haj.tv. 42. § (13) bekezdése alkalmazására nem volt lehetőség, ezért a bíróság mellőzte az alperes erre vonatkozó bizonyítási indítványa teljesítését.” A kúriai felülvizsgáló ítélet tehát kimondta, hogy a jogviszonyt felmentéssel szüntette meg az alperes, csak éppen nem jogszerű okra hivatkozva.

A keresetindítási határidővel kapcsolatos kúriai végzés

A Kúria hasonló tárgyú perben hozott Kpkf.VII.39.195/2020/3. számú végzésének [20] bekezdése szerint a jelen ügy tárgyát képező jogkérdés elbírálása során „**Vizsgálni szükséges, hogy a felperes jogviszonya mikor, milyen módon szűnt meg: a felek külön intézkedése nélkül, avagy az alperesi munkáltató egyoldalú jognyilatkozata folytán. Amennyiben a jogviszony az alperes egyoldalú jognyilatkozata folytán szűnt meg, az intézkedés az alakításai, tartalma, az abban meghatározott indok, a megszüntetés ideje, valamint az eset összes körülményei alapján milyen megszüntetési módnak minősült.** A vizsgálatot a vonatkozó jogállási törvények jogviszony megszüntetést szabályozó közens rendelkezései alapján kell lefolytatni. Mindezeket követően lehet megalapozottan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a felperes honvédelmi alkalmazotti jogviszonya milyen módon szűnt meg, és e mód alapján megilleti-e őt végkielégítés. A bizonyítás azonban nem terjedhet ki az intézkedés esetleges jogellenessége folytán járó, az Mt. 82.§-ában szabályozott jogkövetkezményekre, mert e vonatkozásban a felperes valóban elmulasztotta a keresetindítási határidőt.

Az indítványozó által kiemelt rész miatt van annak relevanciája, amit jelen panasz fent már tartalmaz: a Kúria nem hozott döntést abban a kérdésben, hogy milyen módon szűnt meg az indítványozó/felperes jogviszonya, amennyiben annak oka nem a munkáltató felmentése.

2. AZ INDÍTVÁNYOZÓI JOGOSULTSÁG ALÁTÁMASZTÁSA

Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti eljárás keretében az indítványozói jogosultság alátámasztásához igazolnom kell az érintettséget.

2.1 Érintettség

A támadott ítélettel elbírált perben az indítványozó felperes volt, a per tárgyát képező jogkérdés az alkotmányosan tulajdoni védelmet élvező jogosultságait – a végkielégítésre

és a felmentési időre járó távolléti díjára vonatkozó jogát – korlátozza azáltal, hogy az erre vonatkozó kereseti kérelmét elutasította.

2.2. Jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az alapul fekvő eljárás a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény alapján folyt, amelynek 116. § d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye a Kúria határozata ellen. A támadott döntést a Kúria mint másodfokú bíróság hozta, ennek alapján az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.

2.3 Az Alaptörvény 29. §-ában foglalt követelmények teljesítése

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB vagy Bíróság) már több magyar vonatkozású ügyben is kimondta, hogy a végkielégítés a munkában töltött évekkal szerzett jog, amely az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE vagy Egyezmény) 1. kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének védelme alatt áll [R. Sz. kontra Magyarország (appl. 41838/11.), N. K. M. kontra Magyarország (appl. 66529/11.), Gáll kontra Magyarország (appl. 49570/11.)]. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jog tárgyi hatálya (védelmi köre) – az EJEE jelentésével összhangban álló értelmezés szerint – védelmet kell, hogy nyújtson végkielégítésnek mint a közalkalmazotti szolgálati idővel arányosan növekedő jogos várománynak. Az indítványban kifejtett indokolás szerint a felmentési időre járó távolléti díjra analóg módon irányadó ez a sztenderd.

A sérelmezett ítéletet az indítványban állított alaptörvény-ellenesség érdemben befolyásolta, ugyanis amennyiben a tulajdonhoz való jogra és a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó alaptörvényi előírásra tekintettel lett volna a Kúria, a kereseti kérelmet nem utasíthatta volna, vagyis érdemben eltérő döntést kellett volna hoznia, de legalábbis mérlegelnie kellett volna ezt a szempontot, amely teljesen elmaradt a jogerős meghozatala során, az indokolásában egyetlen mondat sem szól az eldöntött jogkérdés alkotmányosan releváns kontextusáról.

Emellett az alkotmányjogi panasz több alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is vet fel a következők szerint. A tényállásként szolgáló előzményekből kitűnően az alapul fekvő ügyben egy – az alábbiak szerint indokoltan - tulajdonjogi védelmet élvező jogosultságot korlátozott a Kúria azon jogértelmezésre alapozva, hogy amennyiben egy egyoldalú, jogviszony megszűntetésére irányuló és azt eredményező munkáltatói jognyilatkozat nem nevezi magát felmentésnek és nem hivatkozik a felmentés törvényi szabályaira, akkor az nem minősül felmentésnek. Ezzel az értelmezéssel kapcsolatban merül fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként, hogy nem üresíti-e ki a felmentés törvényi fogalmát és ezáltal a felmentés jogintézményéhez kapcsolódó, három éven belül jogszerű felmentés esetén is érvényesíthető végkielégítéshez és felmentési időre járó távolléti díjra való, tulajdonjogi védelmet élvező jogosultságot az a bírói jogértelmezés, amely szerint egy munkáltatói intézkedés nem minősül az alkotmányos védelemmel járó jogosultságot

megalapozó felmentésnek akkor, ha a munkáltató azt nem tekinti/nevezi annak, de egyebekben az intézkedés olyan munkáltatói akaratnyilatkozat, amely a munkaviszony egyoldalú megszüntetésére irányul és azt is eredményezi. Ez azért alapvető jelentőségű kérdés, mert nemleges válasz esetén a felmentéshez kapcsolódó törvényi védelem a munkáltatói jognyilatkozat megfogalmazásától függ, és nem attól, hogy ténylegesen milyen joghatást vált ki a jognyilatkozat, és az melyik féltől származik.

Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az egyenlő bánásmódhoz való jog vonatkozásában is felmerül, nevezetesen az, hogy a bíróság megteheti-e azt, hogy attól függően vonja meg a tulajdoni védelmet élvező jogosultságot a bíróság egy közsférában évtizedek dolgozó egészségügyi dolgozótól, hogy a jogviszonyát megszüntető okirat magát felmentésnek nevezi-e és utal –e a felmentésre vonatkozó törvényi szabályokra, avagy ezeket nélkülöző tartalommal szól az okirat jogviszony egyoldalú megszüntetését eredményező intézkedésről. Az indítványozó álláspontja az alkalmazott megkülönböztetésnek nemhogy szükséges és arányos indoka nincs, de az egyenesen önkényes, mert önkényes joggyakorlásra ad lehetőséget. Különösen arra tekintettel nincs ennek az álláspontnak ésszerű oka sem, hogy a közsférában érvényes minden más ágazati szabály a tárgyalt esetben a munkavállaló kötelező felmentését írja elő, kivéve a Haj.tv-t. Így az a kérdés is felmerül, hogy figyelemmel különösen a jogrendszer egészében érvényesülő szabályozásra is, lehetséges-e nem felmentésnek tekinteni a konkrét esetben a munkáltatói intézkedést.

Végül alapvető kérdés az is, hogy alkotmányos-e az a bírói döntés, amely úgy mondja ki egy jogviszony megszüntetéséről szóló munkáltatói intézkedésről, hogy az nem minősül felmentésnek a törvény kógens taxációjában, hogy egyúttal nem határozza meg, hogy a jogviszony az adott jognyilatkozat alapján megszűnt-e, és ha igen, akkor milyen okból. Ez ugyanis ellentétesnek tűnik a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogból levezethető indokolt döntéshez való joggal, amely szerint a bírói döntéseknek megfelelően indokoltnak kell lenniük az ügy érdemét érintő döntések indokait tekintve. A tárgyi esetben azonban nem derül ki a támadott jogerős ítéletből, hogy a Kúria szerint a kógens taxációként megfogalmazott Haj.tv. 27. (2) bekezdésében foglalt milyen módon/okból szűnt meg a tárgybeli jogviszony, így annak jogkövetkezései kapcsán sem derül ki semmi az ítéletből.

3. HATÁRIDŐ

Az Abtv. 30. § (1)-bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a sérelmezett ítéletet elektronikus kézbesítés útján 2021. május 21. napján vette át, így a törvényi határidő 2021.július 20. napján jár le

4. AZ ALAPTÖRVÉNY-ELLENESSÉG INDOKAI

A sérelmezett ítélet megsemmisítésének indokaként a következőket adom elő.

4.1. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése (tulajdonhoz való jog) vonatkozásában

4.1.1 A törvényi szabályozási háttér

A Hajtv. 21. §-a tételesen felsorolja a jogviszony megszűnésének és megszüntetésének eseteit. Ezen felsorolás taxatív, vagyis minden jogviszony megszüntetésnek szubszumálhatónak kell lennie valamelyik kategóriába. A 42. (1) bekezdés a) pontja szerint végkielégítés illeti meg a honvédelmi alkalmazottat, ha jogviszonya felmentéssel szűnt meg, a (9) bekezdés szerint akkor is jár a végkielégítés, ha azért mentik fel az alkalmazottat, mert a kinevezésének módosításához nem járult hozzá. Ha a hozzájárulás nem alapos okkal történik, akkor a végkielégítés felére jogosult az alkalmazott. Vagyis ha a jogviszony megszüntetésének oka felmentés, akkor a törvény alapján jár végkielégítés, és a törvény alapján fel kell menteni a honvédelmi alkalmazottat, ha a kinevezésének módosításához nem járult hozzá.

A tárgybeli esetben az indítványozó jogviszonya a törvény alapján átalakult, de a módosított kinevezését nem írta alá. Erre reakcióként a munkáltatója a jogviszonyát megszüntette egyoldalú jognyilatkozattal, de azt nem nevezte felmentésnek. A sérelmezett ítélet szerint a felmentés szóra és annak jogforrási helyére való utalás hiánya miatt a munkáltató általi jogviszony megszüntetés nem felmentés, ezért nem társul az intézkedéshez a végkielégítés megfizetésének kötelezettsége, vagy a másik oldalól tekintve az arra való jogosultság. Azonban a sérelmezett döntésből nem derül ki, hogy a Hajtv. 21.§-ában felsorolt esetek közül melyik alá vonható a tárgyalt jogviszony megszüntetési eset, ha a felmentésnek nem minősül.

Más jogágakban hasonló esetben a jogviszony megszüntetésére felmentéssel kerül sor, mégpedig törvényi előírás alapján. Ennek nemcsak az alább tárgyalt diszkrimináció kapcsán van jelentősége, hanem azért is, mert az Alaptörvény 28. Cikke szerint a jogszabályokat a józan észnek megfelelően kell értelmezni, ami az indítványozó álláspontja szerint annyit mindenképpen jelent, hogy az a jognyilatkozat, amely minden, más munkavégzésére irányuló jogviszony esetében irányadó törvényi szabályozásban felmentésnek minősülne, nem minősülhet eltérően a tárgyalt esetben sem (hacsak annak nincs kényszerítő oka és azt megalapozó, az Alaptörvénnyel nem ellentétes törvényi rendelkezése). Az alábbiakban a jogrendszer egyéb rendelkezéseit tekinti át az indítvány, amelyek a tárgyalt esethez hasonló esetre vonatkoznak.

A Kjt. kifejezett rendelkezéseket tartalmaz azokra az esetekre, amikor a jogviszony lényeges elemei egyoldalúan és jelentősen megváltoznak, és az új jogviszonyt a közalkalmazott nem fogadja el – nem mellesleg az indítványozó ennek a törvénynek a hatálya alatt dolgozott orvosként 23 évig. A Kjt. 25/A. § alapján ha a munkáltató személye azért változik meg, mert az alapító vagy a munkáltató döntése alapján a munkáltató egésze vagy egy része az Mt.

hatálya alá tartozó munkáltató számára kerül átadásra, a munkáltató átadásra kerülő szervezete vagy tevékenysége keretében foglalkoztatott közalkalmazotti közalkalmazotti jogviszonya az átadás időpontjában megszűnik, és ebben az esetben a (6) bekezdés alapján ha a közalkalmazott az átvevő munkáltatónál történő további foglalkoztatásához nem járul hozzá, az átadó munkáltató köteles végkielégítést fizetni.

A szerzett jog voltát olyannyira védi a Kjt., hogy amennyiben a 24/A.§ (7) bekezdése vagy a 25/B.§-a alapján munkaviszonya létesülne az átalakulást követően, akkor a munkaviszonyára a Kjt. alapján szerzett jogosultságok irányadók mind a végkielégítés mértéke, mind a felmentési idő kapcsán [Kjt. 25/B. § (5) bekezdése].

A Kjt. 37. § (9) bekezdése értelmében, ha egy közalkalmazott alapos okkal nem járul hozzá a kinevezése módosításához vagy az áthelyezéshez, a jogviszonya felmentéssel szűnik meg, és a teljes végkielégítésre jogosult. Az indítványozó jogviszonyának 99.9%-án érvényes jogági szabályok szerint tehát kétségtelen, hogy a módosult tartalmú kinevezésének alá nem írása esetén őt fel kellett volna menteni és végkielégítés illette volna meg.

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Kttv.) 72/A. § értelmében a munkáltató személyében a jogszabály rendelkezése folytán bekövetkező olyan változás esetén, amely szerint a munkáltató egésze vagy egy része a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvény hatálya alá tartozó munkáltatóvá alakul át (tehát a jogviszony jellege jelentősen módosul és az érintettre a korábbi jogviszonyra nem jellemző többletkötelezettségek és korlátozások hárulnának), nem alakul át a kormánytisztviselő jogviszonya, ha a hivatásos szolgálati jogviszony létesítéséhez nem járul hozzá. Ebben az esetben a kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonya felmentéssel szűnik meg, és ennek megfelelően végkielégítés is megilleti, továbbá a munkavégzés alóli felmentést szabályozó rendelkezések is vonatkoznak rá.

A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 362/E. §-a a rendvédelmi szerveknél foglalkoztatott közalkalmazottak és kormánytisztviselők státuszát rendezte a jogállás megváltozásával kapcsolatban. A rendelkezés kimondta, hogy amennyiben ezek a személyek nem járulnak hozzá a közalkalmazotti és kormányzati szolgálati jogviszonyuk rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonnyá, vagy az Mt. szerinti munkaviszonnyá való átalakulásához, úgy a kérdéses közalkalmazotti, illetve kormányzati szolgálati jogviszony a Kjt., illetve a Kttv. alapján felmentéssel szűnik meg, és ekként végkielégítésre valamint a munkavégzés alóli felmentésre biztosít jogosultságot.

A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 285. § (1) bekezdése rendelkezett a központi kormányzat által foglalkoztatott személyek különböző jogviszonyainak kormányzati szolgálati jogviszonnyá, illetve politikai szolgálati jogviszonnyá alakulásáról. A szakasz (9) bekezdése értelmében az érintettek jogosultak voltak az új jogviszonyt rögzítő kinevezési okirat közlését követő öt munkanapon belül írásban kérelmezni a felmentésüket,

mely esetben nekik a 89. § (5) bekezdése alapján végkielégítés, felmentési idő és az arra járó illetmény járt.

Végül megemlíti indítványozó, hogy még a végkielégítés összegét alkotmányellenesen szabályozó egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló törvény is rendelkezik végkielégítés fizetéséről, és annak 19. § (4) bekezdése valóban előírja az új kinevezés aláírásának elmaradása esetén a jogviszony *ipso jure* megszűnését. Ez a szabályozás is alaptörvény-ellenes, de odáig nem megy el, hogy nulla forint végkielégítés járna az évtizedek dolgozó egészségügyi alkalmazottaknak.

Összefoglalva: az indítványozó nem ismer olyan esetet, amelyben a jelen ügy tárgyához hasonló tényállás mellett nem felmentés lenne a jogviszony megszüntetés oka a közszférában. Ahol ilyen létezik, az egyébként alaptörvényellenes szabályozás, de még annak esetén is jár valamennyi végkielégítés a volt egészségügyi dolgozóknak.

4.1.2 A strasbourgi sztenderdek relevanciája és tartalma a tulajdonjog kapcsán

A magyar Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában kimondta:

„egyres alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje. A pacta sunt servanda elvéből [Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q. cikk (2)-(3) bekezdés] következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne.”

Azóta ez a sztenderd számos alkotmánybírósági döntésben megjelent, és következetesen érvényesül a gyakorlatban. **Vagyis a magyar Alkotmánybíróságnak a saját önértelmezése szerint követnie kell az EJEB joggyakorlatát és az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet kell garantálnia akkor, amikor valamely jogszabály alkotmányellenességét megítéli.** Ebből az következik, hogy a magyar jogrendszer részét képező normák akkor tekinthetők alkotmányosnak az egyezményes cikkeknek megfeleltethető alaptörvényi rendelkezések szempontjából, ha összhangban állnak a Bíróság által kidolgozott és következetesen alkalmazott elveknek.

Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény XIII. cikke ugyanúgy szabályozza a tulajdonhoz való jog lényegi tartalmát, mint az EJEE 1. kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke, tulajdonhoz való jog bármilyen korlátozása akkor alkotmányos, ha összhangban áll a strasbourgi gyakorlattal. Ezért először ezt a gyakorlatot ismertetem röviden.

Az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke garantálja a tulajdonhoz való jogot, amelynek autonóm egyezményes jelentése van, legtágabb értelemben a vagyoni értékű jogosultsággal kapcsolatos megalapozott várakozást (*legitimate expectation*) jelenti. Így tulajdonnak tekintette az EJEB az ingó és ingatlan tulajdonon kívül a vagyoni értékű jogosultságokat, a nyugellátáshoz való jogot (*Moskal v. Poland*), a választottbíróóság által megítélt követelést (*Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis v. Greece*), egy gazdasági tevékenység folytatásához fűződő gazdaság érdekét (*Tre Traktörer Aktiebolag v. Sweden*), azt a legitim elvárás, hogy a vagyoni természetű jogi igényeket a törvények alapján ítélik meg (*Pressos Compania Naviera SA v. Belgium*), de még egy vállalkozás ügyfélkörét is (*Van Marle v. the Netherlands*).

A *Moskal v. Poland* ügyben (application no. 10373/05) hozott ítéletében a Bíróság korábbi döntéseire hivatkozva kifejezésre juttatta, hogy az 1. Kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke nem keletkeztet jogot a tulajdonszerzéshez, **abban az esetben azonban, ha a szerződő állam hatályos szabályozása jogot biztosít valamilyen juttatásra, az az 1. kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének hatálya alá tartozik és tulajdoni igényt keletkeztet (38. §).**

A Bíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis:

„az Első Kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkében támasztott első és legfontosabb feltétel az, hogy a zavartalan tulajdonlásba való bármilyen hatósági beavatkozásnak törvényesnek kell lennie: az (1) bekezdés második mondata a tulajdontól való megfosztást csak »törvényből meghatározott feltételek szerint« engedti, a (2) bekezdés pedig arra hatalmazza fel az államokat, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát »törvények« alkalmazásával szabályozhassák. Ezen túlmenően a jogállamiság olyan alapelve a demokratikus társadalmaknak, amely az Egyezmény valamennyi cikkében inherens módon benne foglaltatik [...], és azt a kötelezettséget rója az Államra, vagy bármely közhatalmi szerve, hogy bármely vele szemben hozott bírói döntést vagy utasítást tiszteletben tartson [...]. Ebből következően az a kérdés, hogy egy adott intézkedés méltányos egyensúlyt teremt-e a közösség általános érdeke és az egyén alapjogainak védelme között [...] csak akkor releváns, ha megállapítást nyer, hogy az állami beavatkozás megfelelt a törvényesség követelményének és nem volt önkényes.” (Iatridis v. Greece, application no. 31107/96, 58. §)

Azzal összefüggésben, hogy az állami **beavatkozás törvényes volt-e, a Bíróság töretlen gyakorlata szerint arra kell figyelemmel lenni, hogy a jogszerűség követelményének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a kérdéses norma formailag megfelelő** (azaz az arra hatáskörrel rendelkező jogalkotó hozza formálisan szabályszerű eljárás keretében), hanem az is szükséges, hogy a Bíróság gyakorlatában a „törvénnyel” szemben támasztott minimális követelményeknek megfeleljen. A *Beyeler v. Italy* ügyben (application no. 33202/96, 109. §) a Bíróság e tekintetben kimondta:

„A törvényesség elve azt is megköveteli, hogy a belső jog alkalmazandó rendelkezései kellőképpen megismerhetők [accessible], pontosak [precise] és előre láthatók [foreseeable] legyenek”.

Az előreláthatóság az Egyezmény valamennyi cikkét inherens módon átható jogállamiság [rule of law] lényegi tartalmát jelentő jogbiztonság követelményéből fakad, és azt jelenti, hogy az állampolgárok bízhatnak [legitimate expectation] jogszerűen szerzett és gyakorolt jogaik tiszteletben tartásában, így abban is, hogy az Egyezményben részes állam nem alkot olyan jogszabályokat, amelyek rendelkezéseit a hatályba lépésüket megelőzően létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell. A jogbiztonság elvével ellentétes visszaható hatályú szabályozás ugyanis olyan jogkövetkezményekkel jár a hatálya alá tartozó személyekre, amelyek a jogosultság megszerzésének időtartama és a megszerzett jogosultság folyamatos gyakorlása során nem voltak előreláthatók.

Ha a szabályozás által megvalósított tulajdonjogi beavatkozás – a fenti értelemben véve – törvényes, a továbbiakban azt kell vizsgálni, hogy legitim célra irányul-e és olyan eszközökkel történik-e, amelyek e megvalósítani kívánt céllal arányosak (*Brunckrona v Finland*, application no. 41673/98, 66. §). Az egyezményes jogosultságból ugyanis az következik, hogy a közérdek nem szolgálható olyan módon, amely aránytalanul vagy szélsőségesen terheli a jogosultság alanyát (Lásd pl.: *Sporrong and Lönnroth v. Sweden*, applications no. 7151/75; 7152/75, 73. §). Ezt fejezi ki az a Bíróság gyakorlatában kidolgozott elv, amely szerint a tulajdonelvonás csak akkor van összhangban az egyezménnyel, ha méltányos egyensúlyt teremt a közösség általános érdeke és az egyén alapjogainak védelme között (lásd pl. a fent idézett *Iatridis-ügyet*, 58. §).

Ezzel összefüggésben a *Moskal v. Poland* ügyben a Bíróság rögzítette (61. §): annak vizsgálata során, hogy a tulajdonvédelemhez való jog korlátozásnak volt-e legitim célja, a kormányok nagyfokú szabadságot élveznek annak megítélésében, hogy mit kíván meg a közérdek. Az is a nemzeti kormányok értékelésétől függ, hogy a közérdek érvényre juttatásához a tulajdonhoz való jog korlátozása szükséges-e. Ugyanakkor e tekintetben a kormányok értékelése nem teljesen szabad: a határ ott húzódik, ahol a közérdek érdekében történő fellépésnek nyilvánvalóan nincs ésszerű alapja [„manifestly without reasonable foundation”].

A Bíróság gyakorlatában a méltányos egyensúly megteremtésének (azaz az arányosság kérdésének) létezik eljárásjogi és tartalmi aspektusa. A Bíróság tartalmi szempontból azt vizsgálja, hogy a közösség érdekének előmozdítása nem ró-e eltúlzott terhet a tulajdonosra, ugyanakkor a kérdés eldöntésében jelentősége van annak is, hogy megfelelő-e az állami szervek eljárása a tulajdonkorlátozás során. A fent idézett *Beyeler-ügyben* például a sérelmezett olasz szabályozás bizonytalansága nem érte el azt a fokot, hogy az alapján a „törvényesség” követelményének sérelmét megállapítsa a Bíróság, de a jogszabály hiányosságai számításba jöttek a „méltányos egyensúly” sérelmének megállapításakor:

„A jogszabály bizonytalansága és a hatóságoknak biztosított rendkívül széles mérlegelési jog olyan szempontot jelent, amelyet figyelembe kell venni annak meghatározásakor, hogy a sérelmezett intézkedés biztosította-e a méltányos egyensúlyt”.

4.1.3 A magyar alkotmányos sztenderdek tartalma a tulajdonjog kapcsán

A 3009/2012. (VI. 21.) AB határozatban az AB megállapította:

„a tulajdonhoz való jogot tartalmilag megegyező megfogalmazásban tartalmazta az Alkotmány 13. § (1) bekezdése is. Az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság feladata az Alaptörvény védelme. Megállapítható, hogy a tulajdonhoz való jogot, mint alapjogot, az Alkotmányhoz hasonlóan az Alaptörvény is garantálja, így a tulajdonhoz való jog értelmezése során az Alkotmánybíróság által korábban tett megállapítások továbbra is irányadónak tekinthetők.”

A 2012 előtti gyakorlat köréből említést érdemel a 10/2001. (IV. 12.) AB határozat, amely strasbourgi esetjog alkalmazhatósága körében rögzíti, hogy

„az Alkotmánybíróság tulajdonvédelmi felfogása összhangban van az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatával”, ideértve azt is, hogy *„a strasbourgi esetjog szerint az Egyezmény első kiegészítése – az ingó és ingatlan dolgok védelmén túlmenően – a természetes és jogi személyek gazdasági életben való részvételhez fűződő érdekeinek széles körét részesíti védelemben. Az Alkotmánybíróság a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatban megjegyezte, hogy »a javak békés élvezetéhez való jog« szélesebb védelmet nyújt a technikai értelemben vett, polgári jog szerinti tulajdonénál. (ABH 1993, 373, 380.)”*

Az újabb keletű alkotmánybíróági esetjogból az alábbi határozatok és elvek relevánsak a jelen panasz szempontjából.

4/2016. (III.1.) AB határozat [25] pontja a 20/2014. (VII. 3.) AB határozatot hivatkozva rögzíti:

„a tulajdon alkotmányjogi fogalma nem azonos a tulajdon polgári jogi definíciójával, annál tágabb, és az alkotmány a tulajdonjogot mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos anyagi alapját részesíti alapjogi védelemben. Az alkotmányos védelemnek úgy kell követnie a tulajdon társadalmi szerepének változását, hogy közben ugyanezt a védelmi feladatot elláthassa. Amikor tehát az egyéni autonómia védelméről van szó, az alapjogi tulajdonvédelem kiterjed a tulajdon egykori ilyen szerepét átvevő vagyoni jogokra, illetve közjogi alapú jogosítványokra is (például társadalombiztosítási igényekre).”

Az Alaptörvény sem engedi meg az olyan szabályozást, amely fogalmilag, ti. azon az alapon, hogy a korlátozás célja és a korlátozás mibenléte között racionális kapcsolatot nem lehet felmutatni. Az 5/2016. (III. 1.) AB határozat kimondja:

„A tulajdonhoz való jog – azon belül a tulajdonjog részjogosítványainak – korlátozása akkor alkotmányellenes (alaptörvény-ellenes), ha az elkerülhetetlen, tehát kényszerítő ok nélkül történik, továbbá, ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan. Az állam egyfelől – az alkotmányos kivételek lehetőségétől eltekintve – köteles tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, másfelől köteles megteremteni azt a jogi környezetet, azt az intézményi garanciát, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működésképpé teszi. {3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [50]}. Mindemellett az Alkotmánybíróság megállapította, hogy alapjogi védelem illeti meg azt is, akinek a tulajdonszerzéshez kétségtelen jogcíme van. A jogcím akkor kétségtelen, ha az egyértelmű {3387/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [16]; 3177/2014. (VI. 18.) AB végzés, Indokolás [24]} [31.]”

A 3029/2018. (II. 6.) AB határozat értelmében pedig:

„következetes a[z Alkotmánybíróság] gyakorlata a tekintetben, hogy az Alaptörvény XIII. cikkében rögzített tulajdonhoz való jog – a már megszerzett tulajdon mellett – kivételes esetben a tulajdoni várományokat is védi. A várományok esetében azonban a tulajdon alapjogi sérelmének megállapítására csak a jogszabályon alapuló várományok (közjogi várományok) esetében kerülhet sor {23/2013. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [74]; 3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [34]; 3021/2017. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [62]}.”

4.1.4 A fenti elvek alkalmazása jelen ügyre

A Kjt.-ben és a Hajtv.-ben meghatározott végkielégítés iránti igény az ismertett alkotmánybírósági és strasbourgi gyakorlat alapján kétségkívül tulajdoni védelmet élvez, ugyanis (i) évtizedek óta hatályban lévő és (ii) teljesen egyértelmű törvényi rendelkezések alapján járó juttatás.

Ennek megfelelően azt kell vizsgálni, hogy a Kjt.-ben és a Hajtv.-ben meghatározott végkielégítési összeg lényeges csökkentése mint a tulajdonjognak a jogos váromány jelentős részének elvonásával megvalósuló korlátozása megfelel-e a tulajdonjog korlátozására vonatkozó követelményeknek, azaz – a strasbourgi értelemben véve – törvényes volt-e, kényszerítő okkal történt-e és megfelelt-e az arányosság követelményének. Az indítványozó megítélése szerint mindhárom kérdésre nemleges választ kell adni.

(i) Különös jelentőséggel bír a jelen ügyben az, hogy az indítványozó a Kjt. hatálya alatt dolgozott 23 évig, így a nevezett idő alatt hatályos szabályokra tekintettel nélkül mérlegelés esetén nem lehet az ügyét alkotmányosan elbírálni. Ellenkező esetben a jogkorlátozó döntés alkotmányosságával kapcsolatos mérlegelés kapcsán az első strasbourgi tesztet (szubsztantív értelemben vett törvényesség követelménye) nem lehetne elvégezni, másképpen

megfogalmazva: a 23 éves jogviszony alapján irányadó szabályokat csak úgy lehet semmibe venni, hogy egyúttal a tulajdonjog korlátozásával kapcsolatos legalapvetőbb normatív elvárást negligáljuk, ami azonban egyúttal a strasbourgi törvényesség elvárásának sérelmét jelentené a jogkorlátozás kapcsán.

A végkielégítésre vonatkozó kereseti kérelmet elutasító sérelmezett ítélet a felperes/indítványozónak a 23 éves jogviszonya során irányadó szabályozás alapján szerzett jogát vonja meg. A Hajtv. ilyen értelmezése a törvénynek **a hatálybalépését megelőző időben létrejött több évtizedes jogviszonyba jelent lényeges, az adott jogviszonyban álló, a végkielégítésre igényt formáló számára előre nem látható beavatkozást, és ekként nem „törvényes”** abban az értelemben, ahogyan azt a strasbourgi bíróság értelmezi és megköveteli. A Kjt. hivatkozott 37. § (9) bekezdése alapján erre törvény alapján keletkezett, megalapozott elvárása volt, a sérelmezett ítélet ezzel az alkotmányjogi értelemben véve tulajdonjogi várománnyal ellentétes döntést hozott.

(ii) Az 5/2016. (III. 1.) AB határozat szerint a tulajdonhoz való jog korlátozása akkor alkotmányos, ha a korlátozásnak „elkerülhetetlen” oka van. **Semmi nem indokolja azonban annak a bírói jogértelmezésnek az elkerülhetetlenségét, amelyet az indítványozó jelen panaszban sérelmez. Éppen ellenkezőleg, nemhogy elkerülhetetlen, de indítványozó szerint racionális indoka sincs annak, hogy a honvédelmi alkalmazotti jogviszonynak a munkáltató által közölt, írásba foglalt, egyoldalú jognyilatkozatot másnak tekintsük, mint munkáltatói felmentésnek, különösen ezt az értelmezést kizáró törvényi rendelkezés hiányában** (ahogy az a 2020. évi C. törvény esetében ismeretes). Az ésszerűség hiányát csak megerősíti, hogy a sérelmezett ítélet nem is nevezi meg, hogy ha nem felmentésnek kell tekinteni akkor a jogviszony munkáltató általi megszüntetését, az minnek minősül a Hajtv. rendszerében. Ahogy az is az előre nem láthatóság mellett szól, hogy az indítványban hivatkozott bírói ítéletek olyannyira evidensnek tekintették tartalmi értékelés alapján, hogy felmentésről van szó, hogy egy mondatnál hosszabb indokolást egyetlen bíró sem tartott szükségesnek e kérdésben.

Ezen túlmenően az Alaptörvény 28. cikke értelmében „*a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni.*” Ennek alapján egy alapjogot jelentősen korlátozó értelmezés esetén elvárható, hogy a jogkorlátozás „elkerülhetetlen” okát az ítélet indokolásában szerepeltesse.

(iii) Az arányosság kérdése nyilvánvalóan nem merül fel, ha már elkerülhetetlen korlátozási okot (azaz legitim korlátozási célt) sem sikerül azonosítani. Ha azonban az érvelés kedvéért feltesszük, hogy a tulajdonelvonás legitim célját az jelenti, hogy a jogalkotó minél több egészségügyi dolgozót kívánt a honvédelmi alkalmazotti jogviszonyba való belépésre szorítani és ezt a célt szolgálja a végkielégítés megvonását eredményező jogértelmezés, **akkor**

sem tekinthető sem szükségesnek, sem arányosnak a sérelmezett döntés. Nem szükséges azért, mert eleve alkalmatlan a cél elérésre, hiszen a jogkérdésben a bírói ítélet szükségszerűen a jogviszony fenntartására vagy megszüntetésére vonatkozó döntés meghozatala után születik meg, vagyis az egészségügyi dolgozó mérlegelését az befolyásolni nem tudja. Másrészt a jogkorlátozás aránytalan, mert a felperes/indítványozó a végkielégítésre vonatkozó szabályok **megfelelő érvényesülésében bízva lépett be a közalkalmazotti jogviszonyba** és maradt ennek keretei között, **jogos várománya megvonását, bírói ítélettel történő elutasítását pedig semmilyen más alkotmányos cél vagy alapjog nem indokolja.**

A korlátozás alkotmányosságának mérlegelése során értékelni szükséges azt is, hogy a **szabályozás diszkriminatív**, tehát nem egyszerűen megfelelő legitim cél hiányában, illetve az érintettek aránytalan terhet róva korlátoz alapjogot, hanem a korlátozással sújtott személyekkel szemben egyúttal hátrányos megkülönböztetést is jelent olyanokhoz képest, akik hasonló helyzetben nem szembesültek ilyen jellegű alapjogelvonással (lásd a 7.2. pontot). A szabályozás teljesen irreleváns alapon fosztotta meg a panaszost a jogos várományát képző végkielégítéstől (ti. azon esetlegesség függvényében, hogy a jogviszonyváltás elutasításának következményeként a törvényhozó a jogviszony ex lege megszűnéséről rendelkezett, és nem hagyta a munkáltatóra azt a döntést, hogy ilyen esetben a foglalkoztatási jogviszonyt maga szüntesse meg). Ennélfogva megállapítható, hogy nincs megteremtve az a jogi környezet és intézményi garancia, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működőképessé teszi.

A strasbourgi mérce szerint az arányosság anyagi oldalán (tehát a kiszolgáltatni kívánt közérdek és a jogkorlátozás által rám rótt nehézségek közötti méltányos egyensúly meglétéén) túlmenően **a korlátozást megvalósító hatóságok eljárását is figyelembe kell venni.** Akárcsak a *Beyeler*-ügyben, itt is elmondható, hogy amennyiben a szabályozás visszamenőleges hatályát nem tekinti az Alkotmánybíróság a „törvényességet” kizáró körülménynek, úgy **az arányosság eljárási oldalának mérlegelése során kell figyelembe vennie, hogy a bírói ítélet pillanatról a másikra vont el olyan tulajdoni várományt, amelyre az évtizedek óta változatlan törvényi szabályozás alapján az indítványozó számíthatott.**

Indítványozó itt rögzíti, hogy tisztában van azzal, hogy az Alkotmánybíróság nem negyedfokú (jelen esetben harmadfokú) bíróság, hanem feladata a rendesbírósági döntések alkotmányos kontrollja a valódi alkotmányjogi panasz esetén. Jelen beadvány alapján azonban nem is egy tételesjogi jogértelmezési vita keretei között kell szakjogági kérdésben döntést hoznia az Alkotmánybíróságnak. **Az Alaptörvény 28. cikke alapján a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni.** Abban az esetben, ha egy tételesjogi szabálynak esetlegesen több értelmezése is lehetséges, ebből a követelményből indítványozói álláspont szerint az fakad, hogy amennyiben az egyik értelmezés az Alaptörvénnyel összeegyeztethető eredményre vezet – jelen esetben az, amelynek eredményeképpen nem fosztják meg az indítványozót a több évtizedes jogviszonya

alapján neki járó, alkotmányosan tulajdoni védelmet élvező várományától -, míg a másik értelmezés ezzel ellentétes eredménnyel jár, akkor a bíróságok kötelesek az Alaptörvénnyel összeegyeztethető értelmet tulajdonítani egy fogalomnak. Az pedig nem lehet kérdéses, hogy az indítványozó jogviszonya megszüntetésének lehetséges az a tulajdonhoz való jogot érvényesítő és ekként alkotmányos értelmezése, amely szerint a tárgyalta ügyben az indítványozó jogviszonya felmentéssel szűnt meg – hiszen az összes, alsóbb fokon ítélkező bíróság az indítványban idézettek szerint így foglalt állást, ahogy a Kúria idézett felülvizsgálati ítéletének tényállási része is ilyen megállapítást tartalmaz, tehát ezen jogértelmezés kizártsága mellett érvelni nem lehetséges. És abban az esetben, ha egy jogerős bírói ítélet teljesen érzéketlen az adott ügy alkotmányos vonatkozásaira, indokolásában sem reflektál azokra, akkor nincs más megoldás, mint hogy az Alkotmánybíróság mondja ki azt, hogy az Alaptörvényben biztosított jogokra tekintettel elvégzett értelmezés alapján melyik jogértelmezés egyeztethető össze az Alaptörvénnyel és melyik nem. Az itt vázolt eljárás lényegileg hasonló az absztrakt normakontroll esetén alkalmazott alkotmánykonform értelmezéssel, amely szerint ha egy jogszabály szövegének adható egy alkotmányos és egy alkotmányellenes értelmezés, akkor az előbbit kell választani, az értelmezési követelményeket pedig az AB állapítja meg. A valódi alkotmányjogi panasz a konkrét ügy kapcsán ezért szükségszerűen jár az elbírált ítélet megsemmisítésével, hiszen az értelmezési követelmények megállapítása csak pro futuro nyújt jogvédelmet.

A fent a végkielégítés összegének csökkentésével kapcsolatban előadott érvek értelemszerűen irányadók a szintén évtizedes törvényi szabályozáson alapuló felmentési idő és a felmentési időre járó távolléti díj teljes elvonására is.

4.2. Az Alaptörvény XV. cikk (1)-(2) bekezdése (jogegyenlőség, diszkriminációtilalom) vonatkozásában

4.2.1 A strasbourgi sztenderdek tartalma

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvénynek a hátrányos megkülönböztetés tilalmát kimondó XV. cikkével összefüggésben is rögzítette, hogy az abban rögzített alapjogi mérce megfeleltethető az Emberi Jogok Európai Egyezménye vonatkozó rendelkezésének:

„Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében elismerthez hasonló diszkriminációtilalmi mércét fogalmaz meg az [...] Egyezmény [...] 14. Cikkében megfogalmazott rendelkezés is. Az Alkotmánybíróság felidéri állandó gyakorlatát, amely szerint a hazai alkotmányossági követelmények értelmezése során az alapjogok érvényesülésének minimális mércéjeként fogadja el az elismert nemzetközi jogvédelmi mechanizmusokban biztosított jogvédelmi szintet” (3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [30]).

A fentiekre tekintettel a diszkriminációttilalom vonatkozásában is hivatkozom a hátrányos megkülönböztetés tilalmával kapcsolatos strasbourgi sztenderdekre.

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 14. cikke kimondja, hogy az Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.

A 14. cikket tehát önmagában nem, hanem az Egyezményben és a csatolt Jegyzőkönyvekben foglalt más jogok és szabadságok sérelmével összefüggésben lehet értelmezni. Az EJEB gyakorlata szerint amennyiben az Egyezményben vagy a csatolt Jegyzőkönyvekben foglalt valamely anyagi jogi rendelkezés sérelmére a 14. cikkel együttesen hivatkozik a kérelmező, és az anyagi jogi cikk önálló megsértése megállapítható, akkor a bíróság rendszerint csak abban az esetben vizsgálja a 14. cikk sérelmét is, ha a szóban forgó jog megsértésével összefüggésben a hátrányos bánásmód az ügy alapvető aspektusát képezi (*Chassagnou and Others v. France* [GC], Applications nos. 25088/94, 28331/95 and 28443/95, 89. §).

Az EJEB a 14. cikk alkalmazása során elsősorban azt vizsgálja, hogy az eltérő bánásmódra a kérelmező ügyével *analóg, vagy a releváns szempontból hasonló helyzetben lévő személyek* tekintetében került-e sor (*Khamtokhu and Aksenchik v. Russia* [GC], nos. 60367/08 and 961/11, 64. §). Az analóg vagy releváns szempontból hasonló helyzetű egyének közötti különbségtétel azonban önmagában még nem feltétlenül jelenti az Egyezmény megsértését. Az esetjogban kidolgozott sztenderdek szerint ugyanis, az egyenlő bánásmód sérelméről akkor lehet beszélni, ha a hasonló helyzetű egyének vagy csoportok között úgy kerül sor különbségtételre, hogy az nem igazolható objektív és ésszerű indokok mentén (*has no objective and reasonable justification*), tehát ha az nem legitim cél érdekében történik (*legitimate aim*), vagy ha nincs ésszerű arányosság az elérni kívánt cél és az alkalmazott eszközök között (*reasonable relationship of proportionality between the means employed and the aim sought to be realised*) (ld. pl. *Chassagnou and Others v. France* [GC], applications nos. 25088/94, 28331/95 and 28443/95, 91. §).

Összegezve tehát a diszkriminációttilalommal kapcsolatban alkalmazandó teszt alapján a következő kérdéseket kell megvizsgálni (ld. pl. *Rasmussen v Denmark*, application 8777/79):

- a) megkülönböztetés valamely Egyezményben biztosított alapjogot érint-e;
- b) van-e eltérő bánásmód;
- c) az eltérő bánásmód összehasonlítható helyzetben lévő személyekkel szemben valósult-e meg;
- d) az eltérő bánásmódnak van-e objektív és ésszerű indoka, azaz legitim célt szolgál-e, és kimutatható-e ésszerű arányosság az elérni kívánt cél és a cél elérésére választott eszköz között.

Az EJEB a tulajdonjogi szabályozás vizsgálata során az Egyezmény hatálya alá eső helyzetként veszi figyelembe a tulajdonosi státuszt, illetve azokat a sajátosságokat, amelyek a tulajdonjogi védelemben mutatkozó különbségtételt eredményezik (*Clift v. the United Kingdom*, application no. 7205/07, 56. §). Így vizsgálta például az EJEB az Egyezmény 14. cikkének és az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkének együttes sérelmét a civileknek és a katonáknak járó rokkantsági támogatások közötti különbségek (*Popović and Others v. Serbia*, applications nos. 26944/13, 14616/16, 14619/16 et al.), a kisbirtokosokra nézve a nagybirtokosokhoz képest kedvezőtlenebb vadászati szabályozás (*Chassagnou and Others v. France* [GC], applications nos. 25088/94 28331/95 28443/95), vagy a magánszektorban és a közszférában alkalmazott nyugdíjas munkavállalókra vonatkozó eltérő szabályozás (*Fábián v. Hungary* [GC], application no. 78117/13, 100. §) kapcsán.

4.2.2 A magyar alkotmányos sztenderdek tartalma

Az Alaptörvény XV. cikke értelmében a törvény előtt mindenki egyenlő és Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A 14/2014. (V. 13.) AB határozat [31] és [32] pontjai az alábbiak szerint foglalják össze az Alkotmánybíróság releváns esetjogát.

[31] 3.2. Az Alaptörvény XV. cikke kapcsán a 42/2012. (XII. 20.) AB határozat már rámutatott, hogy az „egyaránt tartalmazza az általános egyenlőségi szabályt [(1) bekezdés], és az alapjogok egyenlőségét, illetve a diszkrimináció tilalmát [(2) bekezdés].” [42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [22].] E határozat azt is kimondta, hogy: „A XV. cikk (2) bekezdésében foglalt tilalom kiterjeszhető a teljes jogrendszerre, mert az ott felsorolt diszkriminatív megkülönböztetésnek nemcsak az alapvető jogok védelmi körébe tartozó jogszabályokban, hanem bármely jogszabályban előfordulhatnak. Joggal feltételezhető, hogy az Alaptörvény értékrendje szerint ezek a megkülönböztetések akkor is tilosak, ha nem az alapvető jogok védelmi körébe eső tárgyakat szabályozó jogszabályok tartalmazzák. [...]

[32] A megkülönböztetések alkotmányosságának megítélésére alkalmazott tesztek az Alkotmánybíróság már számos korábbi döntésében rögzítette. Összefoglalva: az Alkotmánybíróság más mércét alkalmaz az alkotmányos alapjogokat érintő diszkriminációra – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített szükségesség/arányosság tesztjét –, s más mércét arra az esetre, ha a diszkrimináció-tilalmat az alapjogokon kívüli egyéb jogok tekintetében vizsgálja. Itt akkor állapít meg az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenes megkülönböztetést, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes [l. különösen: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54]; 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat,

Indokolás [166]; 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41]; 1/2013. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [89]; 3087/2013. (III. 27.) AB határozat, Indokolás [37]; 23/2013. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [87]; 3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [56]]. Az Alkotmánybíróság azt is több határozatában megerősítette, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azonos tisztelettel és körütekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni (3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [53]; 3132/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [96]-[97]). Kifejtette továbbá azt is, hogy nem minősül megengedhetetlen megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás eltérő jogalanyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő rendelkezéseket. Az egyenlőség követelménye a jog általi egyenlőként való kezelésre irányuló alkotmányos elv, amely az azonos (homogén) szabályozási körbe vont jogalanyoknak a jogokból való egyenlő részesedését védi. Más megfogalmazásban ez azt jelenti, hogy akkor alaptörvény-ellenes a megkülönböztetés, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne (l. különösen: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54]; 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41]).

Figyelemmel arra, hogy jelen esetben a megkülönböztetés a jelen indítvány 7.1. pontjában ismertetettek szerint alkotmányos alapjogot – az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogot – érint, a különbségtétel megengedhetőségét nem egyszerűen a tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerűség, hanem a szükségesség és arányosság tesztje alapján kell megítélni, tehát az akkor lehet jogszerű, ha más alapvető jog érvényesülését vagy valamely alkotmányos érték védelmét szolgálja, és ehhez feltétlenül szükséges, valamint az elérni kívánt céllal arányos.

Fentiek alapján összegezve (és az alapvető jog érintettségét adottnak véve), a szabályozás értékeléséhez a magyar alkotmányossági sztenderdek alapján a következőket kell vizsgálni:

- a) van-e eltérő bánásmód;
- b) az eltérő bánásmódot megvalósító rendelkezés a szabályozás szempontjából azonos – homogén – csoportba tartozó (egymással összehasonlítható helyzetben lévő) jogalanyok között tesz-e különbséget;
- c) az eltérő bánásmódnak van-e alkotmányosan igazolható célja, és
- d) az alkalmazott megoldás a kérdéses cél eléréshez szükséges és azzal arányos-e.

4.2.3 A fenti elvek alkalmazása jelen ügyre

Az indítványozó alább részletesen kifejtett álláspontja szerint az Alkotmánybíróság gyakorlata, valamint a strasbourgi bíróság esetjoga alapján megállapítható, hogy a támadott rendelkezés ellenkezik az Alaptörvény XV. cikk (1) általános egyenlőségi szabályával valamint a diszkrimináció tilalmát kimondó (2) bekezdésével, mivel egyértelműen hátrányos

helyzetbe hozza a honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban állókat más közalkalmazottakkal és minden más, azonos (homogén) szabályozási körbe vont, összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyokhoz képest, és az eltérő bánásmódnak nincs alkotmányosan igazolható célja, de még e cél feltételezése esetén is bizonyosan aránytalan jogkorlátozást valósít meg.

(i) A fent kifejtettek szerint a megkülönböztetés kérdését *alapvető jog*, az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jog vonatkozásában kell vizsgálni.

(ii) Nyilvánvaló az is, hogy *van eltérő bánásmód*, hiszen a Kjt. alapján az indítványozó/felperes jogviszonya az új kinevezés el nem fogadása esetén felmentéssel szűnt volna meg a fent ismertetettek szerint, és ebben az esetben jogosult lenne végkielégítésre és felmentési időre járó távolléti díjra is. De ugyanez a helyzet tulajdonképpen minden, a sérelmezett ítélet alapjául szolgáló munkáltatói jogviszonymegszüntetés időpontjában hatályos a közszférában fent ismertetett összes jogviszonyban. Nincs olyan eset, amikor egy végkielégítésre fő szabály szerint jogosult, kizárási okok hatálya alá nem tartozó közalkalmazott munkáltatói jogutódlással összefüggésben vagy munkakör változása miatt szűnik meg, és ne járna végkielégítés az érintettnek. Legfeljebb olyan eset létezik, amikor a jogviszony megszűnés oka körében szerepet játszik az érintett felróható közrehatása is (miszerint alapos ok nélküli hozzájárulás megtagadása), de más jogviszonyban szabályozott hasonló esetben ilyenkor is jár a végkielégítés fele. A Kjt. és a Hajtv. közötti, a jogviszonyra vonatkozó szabályok azonban olyan lényeges változásokat vezettek be (Hajtv. IV. fejezetének alapjogkorlátozó rendelkezései), amelyek nyilvánvalóan legalább olyan lényegesek, amelyek a Kjt. 37. § (9) bekezdésében foglaltak szerint törvényi vélelemre tekintettel alapos oknak minősülnek. Ezért felperesi álláspont szerint a jelen kereset tárgyában ismertetett esetben sem lehet arra a következtetésre jutni, hogy az indítványozó jogviszonya olyan okból szűnt meg, amelyre tekintettel végkielégítésre és felmentési időre járó távolléti díjra nem jogosult anélkül, hogy ne sértenék meg az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdésében foglalt, egyéb helyzet szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Ugyanis nincs annak ésszerű oka, hogy a honvédelmi alkalmazott a közalkalmazottként ledolgozott évek után ne legyen ezekre jogosult akkor, ha bármilyen más jogviszonyban hasonló helyzetben arra jogosult lenne. Az Alaptörvény 28. cikke szerint pedig a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni, ezért a hatályos jogszabályi környezetet a XV. cikkel összhangban lehet kizárólag értelmezni.

(iii) Vizsgálni kell, hogy az adott szabályozás homogén csoportba tartozó, tehát egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között tesz-e különbséget. Álláspontom szerint erre a kérdésre egyértelműen igenlő választ kell adni.

Az összehasonlíthatóságot alátámasztja, hogy Hajtv. 83. §-ának (1) bekezdése értelmében honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban töltött időnek kell tekinteni minden korábbi más, ágazati törvények által szabályozott jogviszonyt. Arra a következtetésre pedig végképp lehetetlen jutni, hogy a Honvédkórház orvosainak jogviszonya ne lett volna összehasonlítható bármely más kórház orvosainak jogviszonyával, tehát legalább a Kjt. és a Hajtv. hatálya alatt

dolgozó orvosok jogviszonya mindenképpen összehasonlítható. A végkielégítés és a felmentési idő kapcsán nagyrészt egyébként azonos szabályokat is tartalmaznak, ahogy a jogviszony megszűnése és megszüntetése kapcsán is jelentős a szabályozások közötti átfedés.

(iv) Az arányosság kérdéskörében az indítványozó érvei a XV. cikk vonatkozásában megegyeznek a tulajdonhoz való jog korlátozása kapcsán felhozott, a korlátozás aránytalanságát megalapozó érvekkel, ezért azokat itt nem ismétli meg.

4.3 A tisztességes eljáráshoz való jogi sérelme az indokolt döntéshez való jog sérelme miatt

A másodfokú döntés a megfelelő indoklás hiánya miatt nem felel meg az "eljárási" tisztesség strasbourgi és hazai alkotmányos követelményeinek sem. Az indokolással ellátott döntéshez való jog azt jelenti, hogy az EJEE 6. cikk (1) bekezdésében rögzített garanciák magukban foglalják a bíróságok azon kötelezettségét, hogy döntéseiket kellően megindokolják (H. kontra Belgium, 53. §). Az EJEB kialakult ítélkezési gyakorlata - amely tükrözi a tisztességes eljáráshoz kapcsolódó elvet - megköveteli, hogy bíróságok ítéleteiben megfelelően meg kell jelölni az indokokat (Atanasovski kontra "Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság", 36. §). Míg a bíróságok nem kötelesek minden érvre részletes választ adni, az eljárás kimenetele szempontjából meghatározó beadványok és érvek konkrét és kifejezett választ igényelnek (Ruiz Torija kontra Spanyolország, 30. §). Ezenkívül az indokolási kötelezettség mértéke változhat a határozat és az ügy természetétől függően, de a megalapozott ítélkezési gyakorlattól való eltérés fokozottabb kötelességet ró a bíróságokra, hogy az eltérést indokolják meg alaposabban. (Atanasovski, 38. §). Ezen aspektus értékelésének az alkotmányjogi panaszok során is van helye, hivatkozik e körben az indítványozó a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatra, annak is [26] bekezdésére, mely szerint *„Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon [lásd 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]].”*

A fenti idézett Kpkf.VII.39.195/2020/3. számú kúriai végzés szerint a jelen per eldöntése során kötelező kitérni arra az indokolásban, hogy az felperes/jogviszonyának megszüntetése az alperes által milyen, a törvény által ismert megszüntetési módnak minősül. Erre a kérdésre azonban a támadott döntés nem ad választ, csak azt rögzíti, hogy a jogviszony megszüntetésére irányuló és arra vezető, írásba foglalt, munkáltatói jognyilatkozat nem felmentés, szemben az összes, alsóbb fokon ítéletet hozó bíróság értelmezésével és a kúriai felülvizsgálati ítéletben elvégzett jogi értékeléssel. Utal arra a joggyakorlat kapcsán az indítványozó, hogy a Kúria Kfv.VII.37.103/2020/5. felülvizsgálati ítélete indokolásának [24] bekezdése szerint *„[...]a felmondás olyan egyoldalú munkaviszony megszüntetési mód, amelynek közlésével a munkaviszony a másik fél bármilyen tevőleges magatartása nélkül megszűnik”,* és a tárgyalt esetben éppen ez történt. Mindemellett konzisztens abban is a joggyakorlat, hogy jognyilatkozatot ráutaló magatartással is lehet tenni munkajogi jogviszonyban is. Ráutaló magatartással pedig a Hajtv. meghatározott szakaszára hivatkozni lehetetlen, vagyis ha lehet

rátaló magatartással felmondani, akkor a felmondásnak nem lehet a Kúria által hiányolt fogalmi eleme egy jogszabályhelyre történő hivatkozás. Mindennek az okfejtésnek messze nem azért van jelentősége, mert tételesjogi kérdésben kell az Alkotmánybíróságnak döntenie: a döntés önkényességét támasztja alá az, hogy a Kúria egy évvel ezelőtt meghozott felülvizsgálati ítéletében definiált felmondás fogalmának sem felel meg a tárgyalt döntésben elfogadott álláspont, miközben a tárgyalt döntésből nem derül ki, hogy ha nem felmentés a munkáltató általi egyoldalú jogviszony megszüntetés, akkor minek kell azt tekinteni, amire pedig a Kúria idézett végzése szerint választ kell adni egy ilyen ügy elbírálása során.

Mindezekre figyelemmel kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy tegyen eleget az indítványban megfogalmazott határozott kérelemnek.

Az indítványozó nem járul hozzá a személyes adatai közzétételéhez.

Budapest, 2021. június 8.

Tisztelettel,

Dr. Tóth Balázs Digitally signed by Dr. Tóth Balázs
Date: 2021.06.07 21:29:11 +02'00'

.....
dr. T. Tóth Balázs ügyvéd

 képviselőjében